

LEAN LAWYERS

CO₂-voetafdruk 2022

1 januari 2022 t/m 31 december 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. CO2-voetafdruk	4
2.1. Methodologie	4
2.1.1. Afbakening	4
2.2. CO2-voetafdruk 2022	5
2.3. CO2-voetafdruk over de jaren heen	6
2.4. Relatieve CO2-voetafdruk	6
2.5. Compensatie CO2-voetafdruk	7
3. Van A naar Zero CO2	7
3.1. Onze aanpak	7
3.2. CO2-reductie	8
3.3. CO2-compensatie	9
3.4. Certificering	10
4. Disclaimer	10
5. Bijlagen	11
5.1. Data CO2-voetafdruk	11

1. Inleiding

Voor je ligt de CO₂-voetafdrukrapportage¹ van LEAN LAWYERS van 2022. Hierin vind je een overzicht van de CO₂ die door je organisatie in 2022 is uitgestoten. LEAN LAWYERS laat zo zien bezig te zijn met het klimaat. Dat is zowel mooi als belangrijk.

We bevinden ons namelijk in een klimaatcrisis, waarbij de gevolgen van de opwarming van de aarde al wereldwijd merkbaar zijn. Bijvoorbeeld door intensere en frequentere extreme weersomstandigheden zoals hittegolven, overstromingen en stormen. Dergelijke extremen verstoren onder andere internationale supply chains, zoals door een tekort aan grondstoffen. Dit heeft enorme maatschappelijke en economische schade als gevolg².

In 2015 committeerde een groot aantal landen zich aan het Klimaatakkoord van Parijs. Met als doelstelling: het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 graad door het halveren van de broeikasgasuitstoot in 2030 en Net Zero in 2050. Nu, acht jaar later, zijn we niet op koers. In plaats daarvan stevenen we af op ongeveer 3.3 graden opwarming tegen het einde van deze eeuw³.

Gelukkig zijn er ook positieve ontwikkelingen. Zo werd op de CoP27 in 2022 een doorbraakakkoord bereikt over een schadefonds voor klimaatslachtoffers⁴. Daarnaast voeren overheden meer klimaatwetgeving in en nemen toezichthouders duurzaamheidsclaims beter onder de loep om misleiding te voorkomen⁵. Ook groeit het aantal organisaties wereldwijd dat Net Zero CO₂-reductie doelstellingen heeft geformuleerd razendsnel⁶! Dit vanuit de ambitie om het goede te doen voor huidige en toekomstige generaties of vanuit de wens van bijvoorbeeld werknemers en klanten.

Het jaarlijks in kaart brengen van je organisatievoetafdruk is dé stap om vervolgens aan CO₂-reductie te werken. Waar staat de organisatie? Aan welke knoppen kan er het beste gedraaid worden om écht impact te maken? Hebben de geïmplementeerde CO₂-reductiemaatregelen (genoeg) effect gehad? Plus, hoe kan de organisatie vandaag nog verantwoordelijkheid nemen voor de CO₂-uitstoot die nog niet gereduceerd kan worden? Op onder meer deze vragen geeft deze rapportage antwoord.

Wij vanuit Climate Neutral Group (CNG) zijn ontzettend blij om samen met LEAN LAWYERS te werken van A naar Zero CO₂. We hopen dat deze rapportage je inspireert en aanzet tot verdere actie. Waar nodig helpen we daar graag bij!

¹ CNG verwijst bij CO₂ altijd naar CO₂-equivalenten (CO₂-eq). Andere broeikasgassen dan CO₂ zoals methaan en stikstofdioxide worden omgezet in CO₂ eq. CO₂-eq is een maatstaf voor hoeveel een bepaalde hoeveelheid broeikasgas bijdraagt aan de opwarming van de aarde, bij gebruik van een equivalente concentratie CO₂.

² www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_SummaryForPolicymakers.pdf

³ www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2022

⁴ unfccc.int/news/cop27-reaches-breakthrough-agreement-on-new-loss-and-damage-fund-for-vulnerable-countries

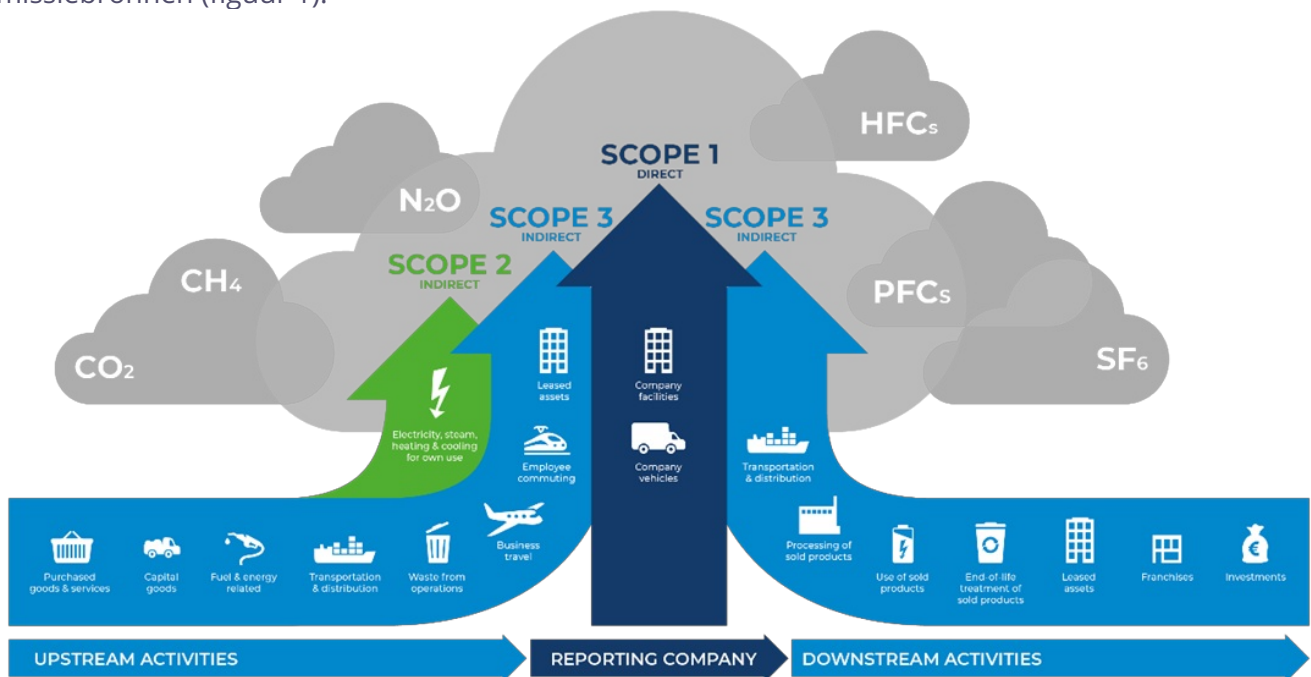
⁵ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2021:526:FULL&from=EN

⁶ zerotracker.net/insights/pr-net-zero-stocktake-2022

2. CO₂-voetafdruk

2.1. Methodologie

De CO₂-voetafdruk in dit rapport is opgesteld in lijn met de regels van het [Greenhouse Gas \(GHG\) Protocol](#). Het GHG Protocol maakt middels 3 scopes onderscheid tussen directe en indirecte emissiebronnen (figuur 1).

Figuur 1: Overzicht van de 3 scopes uit het GHG Protocol inclusief de verschillende broeikasgassen. In dit rapport zijn deze omgerekend naar CO₂-equivalenten

Scope 1 omvat directe emissies die vrijkomen uit bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door de organisatie, zoals emissies door de verbranding van fossiele brandstoffen in eigen voertuigen, kantoren of fabrieken.

Scope 2 omvat indirecte emissies uit bronnen die eigendom zijn van of onder beheer staan bij een andere organisatie, zoals bij ingekochte elektriciteit, stoom, verwarming en koeling.

Scope 3 omvat alle overige indirecte emissies van de supply chain, zowel upstream als downstream, zoals emissies door inkoop van goederen en diensten, of het gebruik van verkochte goederen en diensten door klanten.

2.1.1. Afbakening

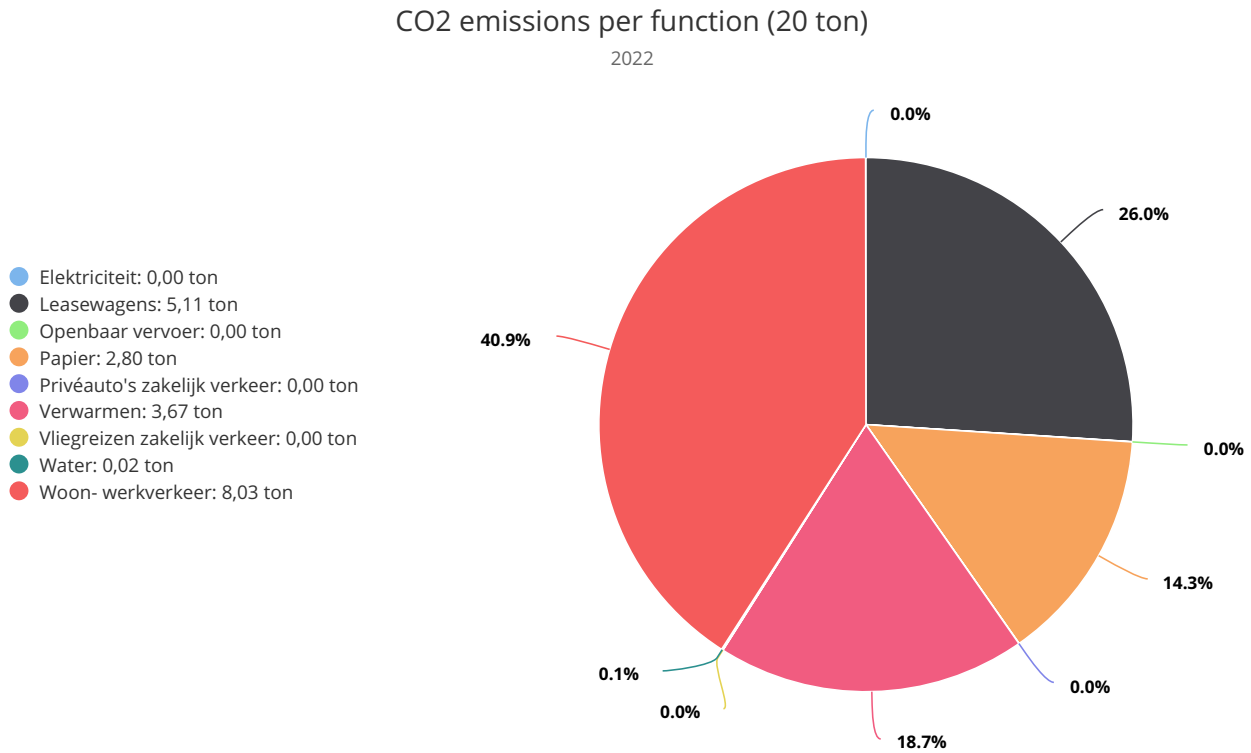
Zoals voorgeschreven door het GHG Protocol (Corporate Standard), nemen we in een organisatievoetafdruk alle emissiebronnen uit scope 1 en 2 mee. Daarbovenop nemen we standaard de emissies door zakelijk reizen (incl. vliegen), woon- werkverkeer en de inkoop van papier en water uit scope 3 mee.

Deze voetafdruk is berekend door CNG met behulp van het online CO₂-managementsysteem [SmartTrackers](#). Het is gebaseerd op de vermenigvuldiging van data zoals verzameld en ingevoerd door LEAN LAWYERS met bijbehorende conversiefactoren (ook wel emissiefactoren genoemd). De data en bijbehorende bewijsmaterialen (zoals aannames en onderliggende berekeningen) zijn niet door CNG gecontroleerd. De conversiefactoren worden jaarlijks geüpdatet in SmartTrackers en we herzien jaarlijks onze [methodologie](#) voor het berekenen van een organisatievoetafdruk. Voor communicatierichtlijnen, zie 'disclaimer'.

2.2. CO₂-voetafdruk 2022

In grafiek 1 is de CO₂-voetafdruk weergegeven van LEAN LAWYERS van 2022. De grafiek laat je 'totale' organisatievoetafdruk zien (d.w.z. van de eerdergenoemde meegenomen emissiebronnen uit scope 1, 2 en 3).

De functies geven weer waar de CO₂-uitstoot hoog is en waar zodoende impactvolle reductie behaald kan worden.

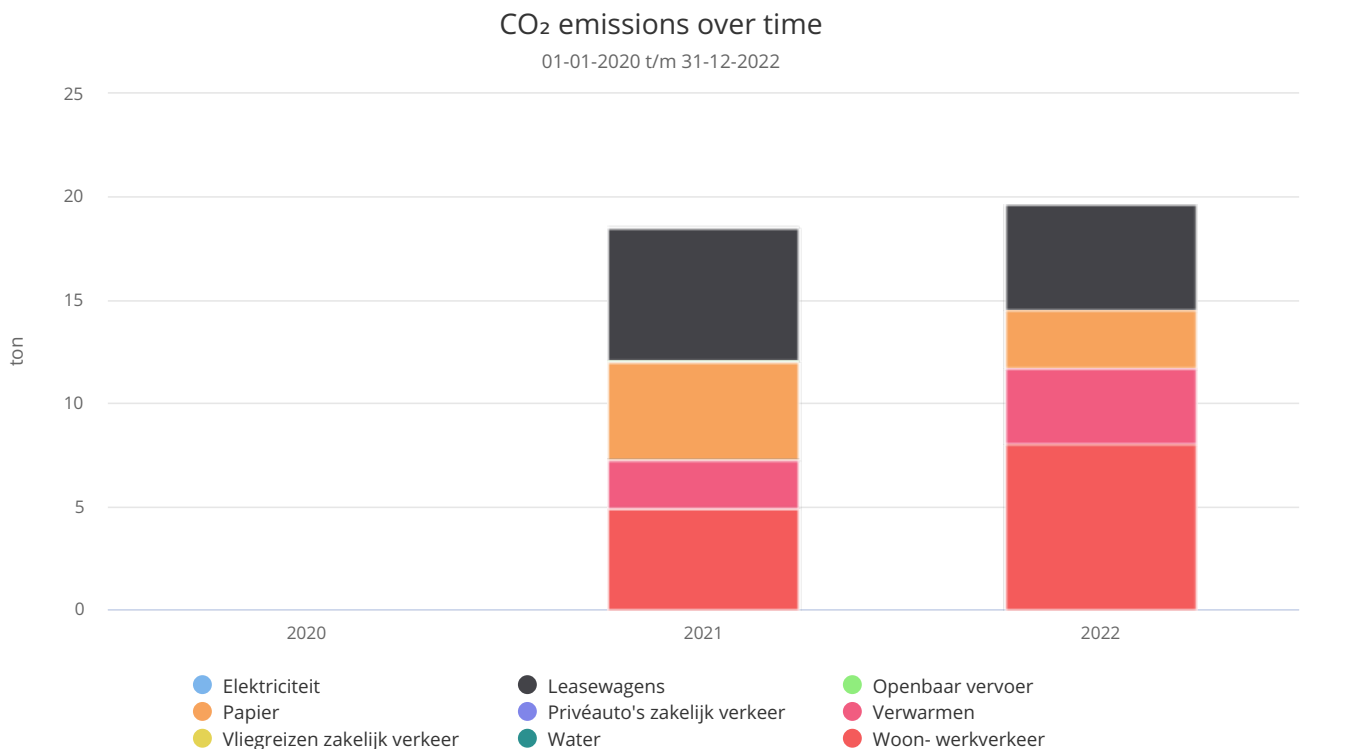

Grafiek 1: Totale CO₂-voetafdruk opgesplitst per functie

Zie bijlage voor de ingevulde data voor alle grafieken en tabellen.

2.3. CO₂-voetafdruk over de jaren heen

Grafiek 2 laat je organisatievoetafdruk over de jaren heen zien¹. Dit biedt inzicht in het verloop van de totale CO₂-uitstoot als die van de verschillende functies. Ook geeft de grafiek een goede indruk van het effect van geïmplementeerde reductiemaatregelen².

CO ₂ emissions over time (ton)	2020	2021	2022
Elektriciteit	0,00	0,00	0,00
Leasewagens	0,00	6,43	5,11
Openbaar vervoer	0,00	0,03	0,00
Papier	0,00	4,76	2,80
Privéauto's zakelijk verkeer	0,00	0,00	0,00
Verwarmen	0,00	2,36	3,67
Vliegreizen zakelijk verkeer	0,00	0,00	0,00
Water	0,00	0,01	0,02
Woon- werkverkeer	0,00	4,89	8,03
Totaal	0,00	18,48	19,64

Grafiek 2: Totale CO₂-voetafdruk door de jaren

¹ Er wordt enkel één CO₂-voetafdruk getoond indien er nog maar één berekend is.

² CO₂-reductie in 2020-2021 kan ook een gevolg zijn van de COVID-crisis.

2.4. Relatieve CO₂-voetafdruk

Het is lastig om je organisatievoetafdruk te vergelijken met die van een andere organisatie. Dat komt doordat het meestal niet duidelijk is wat er in een CO₂-voetafdruk is meegenomen.

Wel kun je je eigen CO₂-voetafdruk over de jaren heen vergelijken (zoals in 2.3 weergegeven), zeker als deze relatief is gemaakt zoals in tabel 1 en 2¹. Je relatieve CO₂-voetafdruk houdt rekening met

eventuele (organische) groei of krimp van je organisatie en maakt een vergelijking zo reëler.

CO ₂ emissions per FTE (ton)	2020	2021	2022
CO ₂ uitstoot per FTE		1,85	2,45

Tabel 1: Relatieve CO₂-uitstoot per fulltime medewerker (FTE)

CO ₂ -uitstoot per million EUR turnover (ton/miljoen EUR)	2020	2021	2022
CO ₂ uitstoot per omzet			

Tabel 2: Relatieve CO₂-uitstoot per miljoen EUR omzet

2.5. Compensatie CO₂-voetafdruk

De CO₂-uitstoot die jaarlijks na je reductie-inspanningen overblijft kun je compenseren. Meer informatie over CO₂-reductie en -compensatie vind je in hoofdstuk 3. Tabel 3 laat zien hoeveel ton CO₂ er door de compensatie-inspanningen van LEAN LAWYERS elders is gereduceerd. 1 ton CO₂ staat bijvoorbeeld gelijk aan het planten van zo'n 50 bomen², dus reken maar uit!

Offsetting (ton)	2020	2021	2022
Compensatie credits in CO ₂			

Tabel 3: Overzicht van hoeveel ton CO₂ er gecompenseerd is

¹ Voor de CO₂-voetafdrukberekening is het niet per se nodig om gegevens over medewerkers of omzet in te vullen. Wanneer dit niet is gedaan, zijn de tabellen leeg. Dit heeft geen gevolgen voor de uitkomst van de CO₂-voetafdruk.

² www.climateneutralgroup.com/nieuws/wat-is-1-ton-co2

3. Van A naar Zero CO₂

3.1. Onze aanpak

CNG begeleidt organisaties van A naar Zero CO₂ om in 2050 Net Zero CO₂-uitstoot te realiseren volgens het Klimaatakkoord van Parijs. Sinds onze oprichting in 2002 hebben we wereldwijd meer dan 3.500 organisaties geholpen bij het berekenen en reduceren van de CO₂-voetafdruk en bij het compenseren van ruim 15 miljoen ton CO₂. Daarnaast zijn er al meer dan 40 miljoen producten verkocht die Climate Neutral Certified zijn.

We zijn [B Corp-gecertificeerd](#), één van de oprichters van [ICROA](#) en een erkend Community Member van [ISEAL](#). In 2022 zijn we gefuseerd met Anthesis, 'the sustainability activator', om samen nog meer impact te maken.

We begeleiden onze klanten aan de hand van een pragmatische 4-stappen-aanpak, Van A naar Zero CO₂ (figuur 2).

Figuur 2: Onze aanpak: Van A naar Zero CO₂

3.2. CO₂-reductie

Zoals eerder benoemd is de reductie van CO₂ in rap tempo nodig om de opwarming van de aarde te beperken.

Ongeacht of je organisatie al aan CO₂-reductie werkt, is het waardevol om een ambitie uit te spreken op het gebied van CO₂-uitstoot. Oftewel een doelstelling waarnaartoe gewerkt kan worden, zoals 'Net Zero CO₂ in 2050'. Vanuit die langetermijndoelstelling kun je kortetermijndoelstellingen formuleren. Deze doelstellingen helpen bij het identificeren van CO₂-reductiemaatregelen die de benodigde impact leveren alsmede bij het bepalen van de benodigde KPI's.

We begeleiden organisaties bij het opstellen van een reductiestrategie. Hierbij zorgen we onder andere voor de kwantificering van geïdentificeerde CO₂-reductiemaatregelen. Dit doen we om de impact van de maatregelen te bepalen en deze vervolgens te kunnen plotten tegen de gekwantificeerde haalbaarheid (bijv. tijds- en geldinvestering). Te beginnen met de maatregelen met hoge haalbaarheid en impact.

3.3. CO₂-compensatie

Het is vaak (nog) niet mogelijk om je organisatievoetafdruk volledig te reduceren. Je kunt verantwoordelijkheid nemen voor de overgebleven CO₂-uitstoot door die te compenseren. Dat kan door te investeren in gecertificeerde klimaatprojecten die elders voor CO₂-reductie zorgen, door CO₂-uitstoot te voorkomen of aan de atmosfeer te onttrekken. Op die manier zien wij CO₂-compensatie als een aanvulling op CO₂-reductie. Niet of-of, maar en-en.

Er bestaan verschillende type klimaatprojecten. Voorbeelden uit ons portfolio zijn hernieuwbare energie (bijv. wind- en zonne-energie), bos (bijv. bosbescherming en herbebossing), en efficiënte kooktoestel-projecten. Naast de inherente bijdrage aan de realisatie van Sustainable Development Goal (SDG) 13 "Climate Action" dragen deze klimaatprojecten bij aan de realisatie van vele andere SDG's

Ons portfolio bestaat uit klimaatprojecten die ontwikkeld zijn door onszelf of door derden. Ze zijn gecertificeerd volgens de [hoogste internationale standaarden](#), zoals de [Gold Standard](#) en de [Verified Carbon Standard](#). Om gecertificeerd te worden, moeten klimaatprojecten aan veel eisen voldoen, zoals voor meetbare, additionele, permanente, conservatief geschatte en onafhankelijk geverifieerde CO₂-reductie zorgen¹.

Figuur 3: Foto's van enkele klimaatprojecten in ons portfolio

¹ verra.org/programs/verified-carbon-standard/vcs-quality-assurance-principles/

3.4. Certificering

In 2021 introduceerden we 's werelds eerste klimaatneutrale certificering erkend door ISEAL, met als doel: CO₂-reductie in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs.

Ons certificeringsprogramma staat voor geloofwaardigheid, integriteit en transparantie. We willen hiermee écht ambitieuze en meetbare impact realiseren.

Klimaatneutrale certificering is mogelijk op het niveau van organisatie, product en dienst. Dat houdt in dat de CO₂-voetafdruk berekend wordt, er een verplichte jaarlijkse CO₂-reductiedoelstelling vastgesteld wordt, en dat de overgebleven CO₂-uitstoot gecompenseerd wordt. Een onafhankelijke certificeringsinstantie toetst jaarlijks of aan alle criteria is voldaan. Zo ja, dan mag het 'Climate Neutral Certified'-keurmerk gevoerd worden.

Figuur 4: Het Climate Neutral Certified-keurmerk

In 2022 zijn meer dan 60 organisaties, producten en diensten klimaatneutraal gecertificeerd. Ook zijn er in ruim 20 landen meer dan 30 miljoen producten met ons keurmerk op de markt gebracht. Meer informatie over ons certificeringsprogramma vind je op www.climateneutralcertification.com.

4. Disclaimer

Zoals eerder benoemd is deze CO₂-voetafdruk berekend op basis van de door LEAN LAWYERS ingevulde data. Ongeacht of deze data gevalideerd is door ons, is CNG niet verantwoordelijk voor de uiteindelijke juistheid ervan. Daarnaast kan deze rapportage niet worden gebruikt voor het maken van claims die geassocieerd kunnen worden met ons certificeringsprogramma (zoals 'klimaatneutraal'). Bij vragen neem gerust contact met ons op.

5. Bijlagen

5.1. Data CO₂-voetafdruk

Meter	Organisatieonderdeel	2022		
		Waarde	Conversiefactor	CO2 uitstoot (ton)
Functie > Elektriciteit				
Grijze Elektra (kWh)	LEAN LAWYERS	0	t/m 31 jan: 556 g/kWh vanaf 1 feb: 523 g/kWh	0
Groene Elektra - Wind (kWh)	LEAN LAWYERS	31.410	0 g/kWh	0
Functie > Financiën				
Omzet (miljoen EUR)	LEAN LAWYERS	0		
Functie > HR				
Medewerkers FTE (aantal)	LEAN LAWYERS	8		
Functie > Leasewagens				
Zakelijk benzine in lease auto's (liters) (liter)	LEAN LAWYERS	1.836,09	2.784 g/liter	5,11
Zakelijk diesel in leaseauto's (liters) (liter)	LEAN LAWYERS	0	3.262 g/liter	0
Zakelijk elektra grijs lease auto's (kWh)	LEAN LAWYERS	0	t/m 31 jan: 556 g/kWh vanaf 1 feb: 523 g/kWh	0
Zakelijk elektra groen lease auto's (kWh)	LEAN LAWYERS	26.820	0 g/kWh	0
Functie > Openbaar vervoer				
Woon - werk Bus (km)	LEAN LAWYERS	0	103 g/km	0
Woon - werk Trein (km)	LEAN LAWYERS	23.924	0 g/km	0
Zakelijk Bus (km)	LEAN LAWYERS	0	103 g/km	0
Zakelijk Trein (km)	LEAN LAWYERS	0	0 g/km	0
Functie > Papier				
Drukwerk (kg)	LEAN LAWYERS	2.296,24	1.220 g/kg	2,8
Niet recycled kantoorpapier (kg)	LEAN LAWYERS	0	1.220 g/kg	0
Recycled kantoorpapier (kg)	LEAN LAWYERS	0	1.100 g/kg	0
Functie > Privéauto's zakelijk verkeer				
Zakelijk brandstof onbekend in privé auto's (km) (km)	LEAN LAWYERS	0	193 g/km	0
Functie > Verwarmen				
Aardgas (m ³)	LEAN LAWYERS	1.762,38	2.085 g/m ³	3,67
Stadsverwarming (STEG) (GJ)	LEAN LAWYERS	0	35,97 g/MJ	0
Functie > Vliegvluchten zakelijk verkeer				
Vliegtuig, zone 1 (aantal)	LEAN LAWYERS	0	500 kg/aantal	0
Vliegtuig, zone 2 (aantal)	LEAN LAWYERS	0	1.000 kg/aantal	0
Vliegtuig, zone 3 (aantal)	LEAN LAWYERS	0	1.250 kg/aantal	0
Vliegtuig, zone 4 (aantal)	LEAN LAWYERS	0	2.000 kg/aantal	0
Functie > Water				

Meter	Organisatieonderdeel 2022			
Drinkwater (m³)	LEAN LAWYERS	48,81	330 g/m³	0,02
Functie > Woon- werkverkeer				
Woon - werk Benzine (km)	LEAN LAWYERS	39.384	204 g/km	8,03
Woon - werk Diesel (km)	LEAN LAWYERS	0	180 g/km	0